

Reactienota zienswijzen zonnepark Langedijk 31 te Hollandscheveld

De ontwerp omgevingsvergunning (WABO) zonnepark locatie Langedijk 31 te Hollandscheveld heeft van 22 april 2021 tot en met 2 juni 2021 voor een periode van 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode zijn in totaal 8 zienswijzen ingediend.

Alle zienswijzen zijn afzonderlijk beantwoord. Hieronder is per ontvangen zienswijze puntsgewijs een samenvatting gegeven. In de opvolgende tekst is hierop gereageerd. Indien op basis van de ingediende zienswijze een onderdeel in de vergunningaanvraag is gewijzigd dan wel aangepast dan is dat vermeld.

Ingediende zienswijzen:

- Zienswijze 1, (bewoner Langedijk);**
- Zienswijze 2, (bewoner Hollandscheveldse Opgaande);**
- Zienswijze 3, (bewoner Albartsweg);**
- Zienswijze 4, (namens bewoners van meerdere adressen);**
- Zienswijze 5, (bewoner Hollandscheveldse Opgaande);**
- Zienswijze 6, (bewoner Langedijk);**
- Zienswijze 7, (bewoner Hollandscheveldse Opgaande);**
- Zienswijze 8, (bewoner Langedijk);**

Zienswijze 1

1a Zonneladder

Zonne-energie moet eerst worden opgewekt op daken en lege industriegebieden of langs spoor- en autowegen. In het afwegingskader zonne-energie van de gemeente Hoogeveen staat ook de zonneladder, landbouwgrond wordt pas op de laatste plaats genoemd, eerst daken en bebouwd gebied. De provincie Drenthe en de overheid hanteren dezelfde zonneladder. Laat de gemeente dan ook eerst daken en industrieterreinen gebruiken voordat landbouwgrond opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Om aan de gemeentelijke klimaatdoelstelling te kunnen voldoen dient in 2040 circa 6.000 Tj aan duurzame energie opgewekt te worden. Dit komt overeen met het huidige energieverbruik in de gemeente. Op één hectare kunnen circa 3.000 zonnepanelen worden geplaatst. Hiermee kan jaarlijks ongeveer 3,7 Tj duurzame energie mee worden opgewekt. Om Hoogeveen energieneutraal te krijgen met zonneparken is 1621 hectare aan zonnepark nodig. Dit komt overeen met circa 4.863.000 zonnepanelen. Dit is geen realistisch scenario.

Als gemeente zetten we daarom in op het opwekken van duurzame energie op daken (stap 1) en zoveel mogelijk op andere plaatsen in het bebouwde gebied (stap 2). Met deze stappen zijn we al enkele jaren zeer intensief bezig, in de vorm van tal van projecten en regelingen gericht op het stimuleren van bedrijven, inwoners, organisaties en verenigingen. En hoewel het aantal zonnepanelen op daken en binnen de bebouwde kom aanzienlijk is toegenomen de laatste jaren weten we zeker dat stap 3 ook nodig is (buiten bebouwd gebied) om energieneutraal te worden. De urgentie van de energietransitie is dermate hoog dat we op de bovengenoemde drie stappen van de zonneladder tegelijkertijd inzetten en geen afwachtende houding aannemen tot de capaciteit van stap 1 en 2 volledig zijn benut. Hieronder geven we een nadere toelichting op onze inspanningen met betrekking tot stap 1, 2 en 3.

Stap 1: Op daken

De gemeente Hoogeveen faciliteert eigenaren van zowel woningen als bedrijfsgebouwen om zonnepanelen op daken aan te brengen. Via DrentsEnergieLoket.nl kan met een virtuele dakscan geraadpleegd worden of een dak voldoende zonpotentie heeft. Met een rekenmodule kan vervolgens berekend worden wat de investering in zonnepanelen zal gaan opleveren. De gemeente biedt leningen aan om de aanschaf van zonnepanelen te kunnen financieren. Door de korte terugverdientijd en gunstige financieringsmogelijkheden van zonnepanelen, is er een enorme stijging van zonnepanelen op daken van woningen

waarneembaar. De bedrijfsdaken blijven door verschillende redenen nog achter. De gemeente faciliteert daarom een project van de ondernemers van Hoogeveen om ook deze daken van zonnepanelen te voorzien.

Stap 2: Binnen bebouwd gebied

Er wordt door de gemeente naar mogelijkheden gezocht om binnen het bebouwde gebied zonnepanelen te kunnen plaatsen. Voorbeeld hiervan is het overkappen van parkeerterreinen. Hiervoor worden gesprekken gevoerd met ontwikkelaars.

Stap 3: Buiten bebouwd gebied

Uit de bovenstaande getallen blijkt dat het, vanwege de klimaatopgave, noodzakelijk is om ook zonne-energie op te wekken in het buitengebied. Hier kunnen significante hoeveelheden duurzame energie worden opgewekt. De gemeente zet daarom gelijktijdig in op het opwekken van zonne-energie op daken, binnen bebouwd gebied en buiten bebouwd gebied.

1b Opofferen natuurgebied

Het perceel wordt nu veel gebruikt door wilde dieren zoals reeën, dassen en weidevogels. Door het plaatsen van een zonnepark wordt dit leven ernstig verstoord. Zonne-energie opwekken moet goed voor de natuur zijn maar niet als er kostbare natuurgebied en landbouwgrond opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Het uitgangspunt bij het kiezen voor locaties is de beleidsnota Afwegingskader zonne-energie Hoogeveen. Dit beleid kenmerkt zich door een uitnodigend karakter waarbij op voorhand geen locaties worden aangewezen en slechts enkele locaties worden uitgesloten. Initiatiefnemer heeft in de ruimtelijke onderbouwing keuze voor de locatie gemotiveerd.

Om de uitvoerbaarheid van onderhavig planvoornemen te toetsen, is een ecologische inventarisatie naar natuurwaarden binnen het projectgebied uitgevoerd. In deze inventarisatie is beoordeeld of een aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. In paragraaf 4.8 van de ruimtelijke onderbouwing behorende bij de omgevingsvergunning is aangegeven dat er geen nadelige effecten op beschermde gebieden en soorten worden verwacht.

Naar aanleiding van de zienswijzen heeft initiatiefnemer enkele aanpassingen gedaan aan het ontwerp van het plan ten gunste van flora en fauna. Om het park minder zichtbaar te maken komt er een haag aan de noord, zuid en west kant van het park. De planten en heesters in deze haag worden in overleg met IVN Hoogeveen en omwonenden ingericht op een wijze dat deze de biodiversiteit verhoogd en de haag ook als voedselbron voor de dieren gaat dienen. Daarnaast wordt het gaaswerk van het hek zodanig van de grond omhoog gebracht dat klein wild er onderdoor kan. Zodoende blijft het perceel toegankelijk. Tevens worden twee bijenhôtels geplaatst.

1c Waardedaling

De WOZ-waarde van de huizen van omwonenden zal lager worden. Dus naast verlies van woonplezier zijn er ook nadelige financiële gevolgen voor omwonenden en gemeente. En dat terwijl er een eerlijker alternatief is waarbij degene die de lusten krijgt ook de lasten draagt.

Reactie gemeente

Het zonnepark is vergunningplichtig, waardoor leges in rekening worden gebracht voor de realisatie van het zonnepark. De Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) regelt de waardering van onroerende zaken voor de belastingheffing door onder andere de gemeente. Voor zonneparken geldt dat voor de stellages een WOZ-beschikking zal worden verstuurd. Op deze wijze vloeit een gedeelte van de baten terug naar de gemeenschap.

Op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan tot 5 jaar na het onherroepelijk worden van een bestemmingsplan dan wel van een omgevingsvergunning die

afwijkt van het onderliggende bestemmingsplan, een verzoek om planschade worden ingediend bij het college van Burgemeester en wethouders. Indieners hebben deze mogelijkheid ook. Indien indieners van mening zijn hiervoor in aanmerking te komen kunnen zij hiervoor een verzoek indienen.

1d Gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens

Indieners maken zich zorgen over gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens

Reactie gemeente

Uit alle onderzoeken waaronder die van de RIVM (Effecten van nieuwe energiebronnen op gezondheid en veiligheid in Nederland 2021) blijkt dat zonnepanelen op geen enkele wijze een bedreiging zijn voor de gezondheid.

Zoals in paragraaf 4.10 van de ruimtelijke onderbouwing aangegeven is het risico op schittering niet aanwezig. Daar komt bij dat zonnepanelen in eerste instantie gemaakt zijn om licht te absorberen. Het zonnepark gaat gepaard met een landschappelijk inpassingsplan waardoor het park zoveel mogelijk uit het zicht wordt genomen. Alleen vanuit de woningen aan de Hollandscheveldse Opgaande zijn op het niveau van de eerste verdieping en de zolder de panelen waar te nemen. Hierbij wordt opgemerkt dat vanuit die richting tegen de achterkant van de panelen aan wordt gekeken. De dichtstbijzijnde bewoner aan de zuidkant woont hemelsbreed meer dan 400 meter van het park af waardoor op die afstand de panelen niet meer kunnen worden waargenomen, ook omdat ze er geen vrij zicht op hebben.

Geluid kan bij sommige zonneparken overlast veroorzaken. Mede door de gesprekken die initiatiefnemer met een aantal indieners van zienswijzen heeft gevoerd wordt de locatie van de omvormers gewijzigd. Ze zijn van de westzijde verplaatst naar de oostzijde. Het zijn omvormers die vergelijkbaar zijn met omvormers die aan huis gebruikt worden. Door ze onder de panelen te plaatsen en ze op de oostzijde te plaatsen zullen ze niet vanuit de woningen hoorbaar zijn.

Bij de keuze van de trafo is rekening gehouden met het geluidsniveau. Gekozen is voor de stilste mogelijke trafo die een maximaal geluid produceert van 53 dB, hetgeen vergelijkbaar is met een koffiezetapparaat. In de woningen maar zelfs ook van dichtbij is de trafo niet hoorbaar. Zoals ook aangegeven in hoofdstuk 4.3 van de ruimtelijke onderbouwing behorende bij de omgevingsvergunning betreft een zonnepark een milieucategorie 2-inrichting met een richtafstand van 30 m vanwege geluid. In het plan liggen de twee transformatoren op een afstand van ten minste 400 m uit de bestemmingsgrens van het dichtstbijzijnde woonperceel. Verder kan worden opgemerkt dat er ten behoeve van het zonnepark geen 'ongedierte verjagers' met hoge geluidsfrequenties ingezet zullen worden. Daarmee vormt geluid geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

Het RIVM heeft in 2018 een onderzoek (RIVM briefrapport 2018-0015) gedaan naar extreem-laagfrequente (ELF) magneetvelden bij onder andere zonneparken. De rijksoverheid hanteert een maximaal jaargemiddelde voor een magneetveld van 0,4 microtesla voor hoogspanningsleidingen, het RIVM heeft in 2018 geadviseerd dit beleid uit te breiden naar andere bronnen, waaronder zonneparken. Onderzocht is vanaf welke afstand het magnetisch veld zwakker wordt dan 0,4 microtesla. Bij opladers van huishoudelijke apparaten is dat tot een afstand van enkele centimeters van de bron het geval, bij transformatoren van zonneparken tot enkele meters (5 a 6 meter). In dit plan liggen de transformatoren op circa 400 meter van de bestemmingsgrens van het dichtstbijzijnde woonperceel, dit is ruim meer dan de voorgeschreven 6 meter.

1e Agrarische bestemming

De gevraagde omgevingsvergunning (industrie, een zonnepark) is niet waar dit stuk land voor bedoeld is, namelijk een agrarische bestemming.

Reactie gemeente

Een zonnepark past inderdaad niet binnen de bestemming agrarisch. Om mee te kunnen werken aan een afwijking van dit gebruik wordt daarom de onderhavige vergunningprocedure gevoerd. In de ruimtelijke onderbouwing behorende bij de ontwerpvergunning is uiteengezet waarom meegewerkt kan worden aan het gebruik als zonnepark.

Tevens is in het afwegingskader opgenomen dat de vergunningen worden afgegeven voor een periode van 25 jaar. Dit houdt in dat het zonnepark na 25 jaar afgebroken dient te worden en dat de grond in de oorspronkelijke staat dient te worden teruggebracht. Om deze reden wordt ook met een omgevingsvergunning gewerkt en niet met een bestemmingsplanwijziging. De onderliggende bestemming blijft zodoende van kracht. Dat is agrarische grond.

1f Landelijk wonen

Woon-en leefklimaat wordt ernstig aangetast, woonplezier wordt minder, je kiest immers bewust om landelijk te wonen.

Reactie gemeente

Het realiseren van een zonnepark gaat gepaard met een adequate landschappelijke inpassing. Deze is onderdeel van de omgevingsvergunning. Zo ook bij dit zonnepark waardoor het park zo veel mogelijk uit het zicht wordt ontnomen. Daarnaast heeft de initiatiefnemer naar aanleiding van de zienswijzen de plannen op onderdelen aangepast. Om de impact van het park te verminderen voor met name de directe omwonenden, wordt het park aan de noordzijde met 30 meter verkleind. De zonnepanelen schuiven daarmee dus 30 meter naar het zuiden op. Om het park minder zichtbaar te maken komt er een haag aan zowel de noord, zuid en west kant van het park. Daarnaast zullen de trafo's worden voorzien van een groenblijvende haag zodat deze minder zichtbaar worden.

Jurisprudentie heeft daarnaast bepaald dat een recht op een blijvend vrij uitzicht niet bestaat.

Zienswijze 2

2a Landelijke en natuurlijke omgeving

Indieners vinden het zonde van de landelijke, natuurlijke omgeving waarin zij wonen. Zij hebben ruim 4 jaar geleden bewust gekozen voor deze landelijke plek en dat lijkt nu verstoord te worden door dit zonnepark. Hun woonplezier gaat hierdoor achteruit en ook de waarde van hun woning.

Reactie gemeente

Ten aanzien van het woon en leefklimaat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1f.

Voor planschade verwijzen wij naar de reactie op de zienswijze 1c.

2b Niet passend in landelijke gebied

In de 4 jaar tijd dat indieners in Hollandscheveld wonen komen er steeds meer (plannen voor) zonneparken om hun heen. Het zijn allen grote, lelijke parken die niet passen binnen landelijk gebied. Indieners zijn bang dat zij binnenkort helemaal tussen de zonneparken wonen.

Reactie gemeente

Voor de locatiekeuze wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 1a en 1b.

2c Opofferen natuurgebied

Ook wordt er door dit zonnepark de natuurlijke habitat van vele dieren, planten en bloemen verstoord. Een zonnepark levert duurzame energie op, maar op deze manier vinden indieners het niet duurzaam. Zij zien zonnepanelen dan ook liever op daken en

bedrijventerreinen liggen.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

Voor zonnepanelen op daken en bedrijven wordt verwezen naar de reactie op de zonneladder in 1a.

Zienswijze 3

3a Zonneparken horen niet in het buitengebied

Het landschap is evenveel waard als het klimaat. Er horen geen zonnepanelen in het buitengebied zolang er nog lege daken en terreinen zijn. Nieuwe zonneparken moeten worden getoetst aan de 'zonneladder' of een vergelijkbaar afwegingskader

Reactie gemeente

Voor toetsing aan de zonneladder verwijzen wij naar de reactie onder 1a.

3b Hoge kosten energietransitie

De hoge bedragen die betaald worden voor zonneakkers worden deels betaald door subsidies vanuit de overheid. Als die bedragen stijgen, dan stijgen ook de kosten voor de energietransitie.

Reactie gemeente

Subsidies worden in het kader van de omgevingsvergunning (WABO) buiten beschouwing gelaten. Na vergunningverlening beschikt initiatiefnemer over de mogelijkheid om beroep te doen op eventuele subsidies. In het Europese Milieusteunkader (MSK) is bepaald hoeveel financiële steun aan projecten op het gebied van onder andere zonneparken is toegestaan. Stijgende kosten spelen geen rol bij de vergunningverlening.

3c Bodemverontreiniging

Uit een Duits onderzoek blijkt dat zonnepanelen (door regen) giftige en zware metalen kunnen uitspoelen in de grond; voorbeelden daarvan zijn koper, cadmium, lood en tin. Dit zou bodemverontreiniging kunnen veroorzaken, die zeker op landbouwgrond niet gewenst is.

Reactie gemeente

Ten aanzien van bodemvervuiling door materialen die gebruikt worden in zonnepanelen wordt vaker het genoemde Duits onderzoek naar zonnepanelen aangehaald. In het onderzoek wordt met name gevreesd om schadelijke gevolgen van kapotte panelen bij particulieren/huiseigenaren en in Zuid-Europese en ontwikkelingslanden waar de recycling van een lager niveau is dan in Nederland. In het onderzoek wordt aangegeven dat verwacht wordt dat (particuliere) eigenaren een kapot zonnepaneel bijvoorbeeld bij het normale afval of in de glasbak gooien of dat dit buiten in de natuur gedumpt wordt. In Nederland is de afvalverwerking professioneel georganiseerd, dit geldt des te meer voor zonneparken die professioneel worden beheerd en gemonitord. Mocht een paneel stuk gaan dan zal deze op professionele wijze vervangen worden waarbij het oude paneel wordt gerecycled.

3d Grond is schaars

Grond is gewild en schaars tegelijk. Als er ook nog eens veel grond in beslag wordt genomen door zonneakkers, dan neemt het aanbod af en zal de grondprijs stijgen.

Reactie gemeente

Dit onderdeel van de zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen.

3e Zonneladder

Zonne-energie moet opgewerkt worden op daken en lege industriegebieden of langs spoor- en autowegen. In het afwegingskader zonne-energie van de gemeente Hoogeveen staat ook

de zonneladder, landbouwgrond wordt pas op de laatste plaats genoemd, eerst daken en binnen bebouwd gebied. De provincie Drenthe en de overheid hanteren dezelfde zonneladder. Laat de gemeente dan ook eerst daken en industrieterreinen gebruiken voordat landbouwgrond opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Voor toetsing aan de zonneladder verwijzen wij naar de reactie onder 1a.

3f Verstoring wilde dieren

Het perceel wordt nu veel gebruikt door wilde dieren zoals reeën, dassen en weidevogels. Door het plaatsen van een zonnepark wordt dit leven ernstig verstoord. Zonne-energie opwekken moet goed voor de natuur zijn maar niet als er kostbare natuurgebied en landbouwgrond voor opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

Voor zonnepanelen op daken en bedrijven wordt verwezen naar de reactie op de zonneladder in 1a.

3g Waardevermindering

Daar komt bij dat de WOZ-waarde van de huizen van de omwonenden lager zal worden. Dus naast verlies van woonplezier zijn er ook nadelige financiële gevolgen voor omwonenden en gemeente. En dat terwijl er een eerlijker alternatief is waarbij degene die de lusten krijgt ook de lasten draagt.

Reactie gemeente

Voor planschade verwijzen wij naar de reactie op de zienswijze 1c.

3h Gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens.

Indieners maken zich zorgen over gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1d.

3i Agrarische bestemming

De gevraagde omgevingsvergunning (industrie, een zonnepark) is niet waar dit stuk land voor bedoeld is, namelijk een agrarische bestemming.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1e.

3j Landelijk wonen

Woon-en leefklimaat wordt ernstig aangetast, woonplezier wordt minder, je kiest immers bewust om landelijk te wonen.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1f.

Zienswijze 4

4a Plan voldoet niet aan voorwaarden afwegingskader.

Op 18 maart 2019 is de aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning ten behoeve van het realiseren van een zonnepark. Een aanvraag welke onvoldoende is om door de gemeente te beoordelen, zo blijkt uit een brief van d.d. 28 mei 2019 van de gemeente naar de aanvrager; er moet nog heel veel worden verduidelijkt. Ook blijkt pas in de ruimtelijke onderbouwing die later is aangepast, dat Rendo pas oktober 2020 ruimte heeft voor dit

zonnepark, op moment van indienen was er dus geen haalbaar plan. Deze aanvraag is bewust (zo blijkt uit een mail van 19 maart 2019) ingediend vlak voor het ingaan van het nieuwe afwegingskader dat de gemeente Hogeveen al had vastgesteld op 14 maart 2019 maar slechts nog gepubliceerd moest worden. In de stukken welke indieners hebben ontvangen is ook te lezen dat de aanvrager is gevraagd het nieuwe afwegingskader te gebruiken en het plan te herzien, maar hier is van afgezien door de aanvrager. Het lijkt indieners inziens niet wenselijk dat een aanvraag die niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, waarvoor op moment van schrijven geen sprake was van een haalbaar plan, toch uitgevoerd zou mogen worden. Gezien de mail van 19 maart is het idee geweest dat het voorstel nog binnen het 'oude' afwegingskader zou moeten vallen, terwijl op dat moment geen sprake is van een haalbaar plan. Daarvan was pas sprake in oktober 2020. Het lijkt indieners dan ook niet meer dan redelijk dat het hele plan ofwel beoordeeld wordt op de situatie op moment van inleveren en het dan geldende kader, ofwel beoordeeld wordt op de situatie op het moment dat het plan haalbaar werd en binnen het dan geldende kader. Het kan niet zo zijn dat een plan onder het oude kader wordt beoordeeld met ontwikkelingen die tijdens het nieuwe kader hebben plaatsgevonden. Dat is meten met twee maten. Het is uiteraard niet voor niks dat de gemeente een nieuwe visie heeft vastgesteld op diverse belangrijke punten. Laat het zich aan deze nieuwe inzichten ook houden en ook niet ineens het nieuwe kader overboord gooien. De aangescherpte visie zorgde voor meer duidelijkheid in beleid op zonne-energie.

Reactie gemeente

De aanvraag omgevingsvergunning is ingediend op het moment dat het Afwegingskader zonne-energie Hogeveen d.d. 7-12-2017 van kracht was. De beoordeling van de aanvraag heeft daarom op basis van dat kader plaatsgevonden. Wanneer een aanvraag niet alle informatie bevat die de wet voorschrijft, wordt de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag binnen een gestelde termijn aan te vullen (art. 4:5 Algemene wet bestuursrecht (Awb)). De beslistermijn wordt in dat geval op grond van artikel 4:15 Awb, eerste lid opgeschort totdat de aanvraag is aangevuld of de gestelde termijn is verstreken. De initiatiefnemer is op grond van voorgaande in de gelegenheid gesteld de aanvraag van zijn plan aan te vullen. Dat gold ook voor de aansluit -en transportgarantie, die op dat moment nog ontbrak. De beslistermijn kan ook worden opgeschort zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend (art. 4:15 lid 2, onder b Awb). De aanvrager heeft op 23 april 2020 verzocht om de beslistermijn voor de aanvraag op te schorten tot 1 januari 2021. De aanvrager heeft een brief d.d. 20 oktober 2020 van Rendo netwerken aangeleverd waaruit blijkt dat capaciteit is vrijgekomen voor het terugleveren van de energie. Vervolgens is de procedure hervat. Op het moment dat de aanvraag compleet en akkoord was bevonden, is uiteindelijk de ontwerp vergunning ter inzage gelegd.

4b draagvlak

Uit het afwegingskader zonne-energie van de gemeente Hogeveen en het beleidskader van de provincie Drenthe komt naar voren dat een voorwaarde voor een zonnepark buiten bebouwd gebied is 'dat het initiatief op draagvlak vanuit de directe omgeving kan rekenen' en 'dat het van belang is dat de eventueel omwonenden zich hierin kunnen vinden'. Dit draagvlak en het kunnen vinden in dit plan ontbreekt; wij als vele omwonenden hebben ernstige bezwaren én zorgen als deze omgevingsvergunning verleend wordt. De inventarisatie van de initiatiefnemer in september 2018 en maart 2019 is niet alleen niet actueel, het is tevens zeer beperkt bij slechts enkele omwonenden uitgevoerd, niet representatief te noemen voor het aantal omwonenden. De Langedijk is bijvoorbeeld niet meegenomen terwijl zij er vol zicht op krijgen en binnen een straal van 500 meter woonachtig zijn. De uitnodiging voor de informatiebijeenkomst is dan ook niet bij alle omwonenden binnen dit bereik afgeleverd. Ook is de vraag of de inhoud van de weergave van de gesprekken welke is meegestuurd met de aanbiedingsbrief 19 maart 2019 met de omwonenden getoetst is? Het overgrote gedeelte van de omwonenden wil dit zonnepark niet in dit open agrarische gebied (zie handtekeningen in de bijlage). Bovendien is er de vrees dat er na de komst van één zonnepark meer zullen volgen. Ook is het maar de vraag of de maatschappelijke meerwaarde gerealiseerd wordt aangezien er nog geen coöperatie is

die een bijdrage zou kunnen leveren aan maatschappelijke meerwaarde. Ook zal de afname niet een maatschappelijke meerwaarde hebben maar industrieel.

Reactie gemeente

In het afwegingskader is opgenomen dat het realiseren van zonneparken buiten bebouwd gebied moet voldoen aan de voorwaarde dat het initiatief op draagvlak kan rekenen en er aandacht is besteed aan de inpassing van een zonnepark in het landschap. Of daadwerkelijk sprake is van voldoende draagvlak is een totaalafweging die gemaakt wordt na de periode van ter inzagelegging en de beoordeling van de inspraakreacties bij de definitieve besluitvorming. In paragraaf 5.2 van de ruimtelijke onderbouwing behorende bij het plan is te lezen op welke wijze omwonenden zijn geïnformeerd en hoe draagvlak voor het plan in de directe omgeving is getracht te creëren alvorens het plan als ontwerp ter visie is gelegd.

Na de ter inzage termijn heeft initiatiefnemer met meerdere indieners van zienswijzen overleg gevoerd. Hiervan zijn gespreksverslagen gemaakt die bekend zijn bij de gemeente (en tevens akkoord bevonden door de indieners van de zienswijzen). Naar aanleiding van de gesprekken heeft initiatiefnemer het plan op die onderdelen aangepast waar dat mogelijk was. Ook is er een zienswijze ingetrokken. Een overzicht van de gesprekken die gevoerd zijn, de conclusies die daaruit getrokken kunnen worden en de aanpassingen aan het plan zijn te vinden in een aparte bijlage.

Door het college van burgemeester en wethouders zal beslist worden of hiermee is voldaan aan de voorwaarden vanuit het afwegingskader zonne-energie.

4c Hoogte panelen

In datzelfde kader staat dat de hoogte maximaal 1.80 meter mag zijn. De panelen zijn in het plan gesteld op 1.80 terwijl de trafo's 2.44 hoog worden volgens het plan. De trafo's zouden ook aan deze 1.80 richtlijn moeten voldoen willen omwonenden er zo min mogelijk zicht op hebben. Bovendien staat in de structuurvisie Hoogeveen 2.0 dat dit gebied een 'zeer open veenlandschap met agrarische functie' is. Een zonnepark past zowel niet in het stukje 'zeer open' als niet in 'agrarische functie'. In de omgevingsvisie van de provincie Drenthe staat ook dat de kernkwaliteiten van Drenthe behouden moeten worden en waar mogelijk versterkt. De kernkwaliteiten van Drenthe zijn 'rust, ruimte, natuur en landschap, oorspronkelijkheid, naoberschap, menselijke maat, veiligheid en kleinschaligheid'. Het zonnepark past geenszins in deze kernkwaliteiten en draagt dan al helemaal niet bij aan het versterken ervan.

Reactie gemeente

Naar aanleiding van de zienswijze heeft de initiatiefnemer het plan aangepast. Er zullen trafo's gebruikt worden die verdiept kunnen worden aangelegd. Dit zal resulteren in een hoogte vanaf maaiveld van circa 1.74 meter. Dat is lager dan de haag en de panelen zelf. Door tevens de trafo's te omringen met een groenblijvende haag zullen deze ook minder zichtbaar worden. Daarnaast zal de haag die het gehele park omringt aan de west, zuid en noordkant worden doorgetrokken danwel toegevoegd waardoor de zonnepanelen minder zichtbaar zullen zijn. Deze aanpassingen en maatvoeringen zijn tevens terug te vinden in de bij de aanvraag behorende documenten.

In paragraaf 2.2 van de ruimtelijke onderbouwing behorende bij de omgevingsvergunning is het initiatief getoetst aan het provinciaal beleid. Hier is geconcludeerd dat het zonnepark binnen de beleidskaders van de provincie Drenthe valt. Ook heeft de provincie geen zienswijze ingediend.

4d Zonneladder

In het afwegingskader zonne-energie van de gemeente Hoogeveen is tevens een zonneladder opgenomen, hier staat duidelijk in dat eerst naar daken, braakliggende terreinen en andere mogelijkheden binnen bebouwd gebied gekeken moet worden. Ook al zal dit voor de initiatiefnemer niet op het betreffende perceel mogelijk zijn, de gemeente Hoogeveen kan wel zorgen dat de zonneladder gevolgd wordt in het toekennen van

vergunningen voor zonnepanelen. Ook de provincie Drenthe heeft een zonneladder welke begint op gebouw gebonden zon op dak. Pas wanneer er geen of onvoldoende ruimte is volgt een grondgebonden opstelling. In Hogeveen is er nog voldoende ruimte voor alternatieven, zoals open terreinen op het industrieterrein of op daken van bedrijven bijvoorbeeld op de Buitenvaart. Ook de overheid ondersteunt deze manier van het gebruik van zonnepanelen, zo is dit onder andere te lezen in het Klimaatakkoord; eerst op gebouwen, dan op ongebruikte terreinen zoals vuilnisbelten of bermen van spoor- en autowegen. Ook de landbouworganisaties LTO en NMV zijn tegen grootschalige zonneparken op landbouwgrond. Er is schaarste aan landbouwgrond, nog meer tekort zorgt alleen maar voor verdere prijsstijgingen waar melkveehouders en akkerbouwbedrijven de dupe van zijn. Laat Hogeveen dus eerst de daken van gebouwen en braakliggende en/of industrieterreinen gebruiken voor het opwekken van zonne-energie voordat landbouwgrond wordt opgeofferd en mens en natuur last hebben van deze plannen.

Reactie gemeente

Voor toetsing aan de zonneladder verwijzen wij naar de reactie onder 1a.

4e Natuur

Het betreffende perceel is nu een gebied waar veel wilde dieren leven. Dieren die op dit perceel zijn waargenomen zijn bijvoorbeeld reeën en dassen, maar ook weidevogels, vossen en marterachtigen, naast nog kleinere zoogdieren als ratten, muizen en mollen. Door het plaatsen van een zonnepark wordt dit leven ernstig verstoord. Het perceel is nu een doorgaande route voor veel dieren. Het lijkt moeilijk te verantwoorden om milieu te 'slachtofferen' voor iets dat goed voor de natuur moet zijn.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

4f Waardedaling

Er is duidelijk sprake van een onevenredige verdeling van de lusten en de lasten. Nu heeft de grondeigenaar de lusten, terwijl de omwonenden en de natuur de lasten hebben. We hopen dan ook dat de gemeente oog heeft voor de belangen van omwonenden en de natuur, in plaats van voor mensen die meer geld willen verdienen aan de grond. Daar komt bij dat de WOZ-waarde van de huizen van de omwonenden lager zal worden. Dus naast verlies van woonplezier zijn er ook nadelige financiële gevolgen voor omwonenden en gemeente. En dat terwijl er een eerlijker alternatief is waarbij degene die de lusten krijgt ook de lasten draagt.

Reactie gemeente

Voor planschade verwijzen wij naar de reactie op de zienswijze 1c.

Met die initiatiefnemer is hiervoor een planschadeovereenkomst afgesloten. In het geval van planschade staat de initiatiefnemer hiervoor garant.

4g Gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens.

Er is zeker nog meer onafhankelijk onderzoek nodig op het gebied van gezondheid (elektrische en magnetische velden en straling) het aantrekken van warmte, schittering en geluidsoverlast (gekletter bij regen/hagel, zoemen en weerkaatsing van geluid) voordat er een zonnepark vergund wordt. Er zijn op dit moment meerdere rapporten op internet te vinden die elkaar op deze punten tegenspreken. Ook de impact die straling en magnetische velden hebben op de dieren in het gebied is nog onzeker. Dieren zijn vele malen gevoeliger hiervoor dan mensen, maar ook omwonenden maken zich hier ernstige zorgen over.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1d.

4h Bestemmingsplan

Wij zijn van mening dat er misbruik gemaakt wordt van de juridische mogelijkheden om een dergelijke omgevingsvergunning te verlenen. De gevraagde bestemming is namelijk niet de beoogde bestemming van deze grond. Er wordt ook onvoldoende rekening gehouden met het belang van het behoud van het goede woon- en leefklimaat van de inwoners van de gemeente Hogeveen. Het kan niet zo zijn dat de gemeente wél rekening houdt met individuele belangen én een oud afwegingskader maar er totaal niet met omwonenden rekening wordt gehouden. Niet voor niks is er een bestemmingsplan, waar je als huizenkoper naar kijkt en voor kiest. Rust, ruimte, natuur, landelijk wonen. Indieners hopen van harte dat ze hiervan kunnen blijven genieten en dat de natuur in al haar facetten behouden blijft.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1e.

Zienswijze 5

5a Draagvlak

Er is geen draagvlak voor dit zonnepark vanuit de omwonenden.

Reactie gemeente

Ten aanzien van het draagvlak verwijzen wij naar de reactie onder 4b.

5b Landelijke omgeving

Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat een zonnepark in een landelijke omgeving wordt geplaatst. Hier bevinden zich een dassenburcht en herten lopen hier in alle vroegte rond.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

Daarbij willen wij toevoegen dat er geen dassenburcht in de omgeving bekend is.

5c Waardedaling

Indieners wonen hier omdat het landelijk is. De huizenprijzen aan de Hollandscheveldse Opgaande variëren in waarde van 500.000 tot 1.000.000 euro. Met een Zonnepark daalt de waarde van de huizen panden. Wie compenseert de geleden schade.

Reactie gemeente

Voor planschade verwijzen wij naar de reactie op de zienswijze 1c

Met die initiatiefnemer is hiervoor een planschadeovereenkomst afgesloten. In het geval van planschade staat de initiatiefnemer hiervoor garant.

5d Te veel zonneparken

Er zijn in deze omgeving al twee zonneparken gerealiseerd. Aan het Oosterveld en aan het Krakeel. Waarom nog een derde in deze omgeving? Worden dan de buitengebieden van Hogeveen niet te veel vol gelegd met zonnepanelen. Moeten de buitengebieden, waar het mooi landelijk wonen is, zorgdragen voor de quota die gehaald moet worden?

Reactie gemeente

Ten aanzien van het gemeentelijk beleid en de locatiekeuze verwijzen wij naar de reacties op zienswijze 1a en 1b. Verder wordt er aandacht besteed aan het landschap door middel van een landschappelijke inpassing. Deze landschappelijke inpassing is onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing en heeft onder andere als doel de landschappelijke kwaliteiten te versterken.

5e Alternatieve locaties

Indieners begrijpen dat de gemeente aan de gestelde quota voor duurzame energie moet voldoen, maar er zijn andere opties, zijn die al bekeken. Afrit buitenvaart aan de N37, dat is een geschikt bedrijvengebied, Afrit Zuidwolde aan de A28, ligt ook een groot stuk Landbouwgrond.

Reactie gemeente

Het afwegingskader zonne-energie bepaald de kaders waarbinnen de gemeente wil meewerken aan de vestiging van zonneparken. Daarna is het aan initiatiefnemers om hier uitvoering aan te geven. Hun plannen dienen te voldoen aan de spelregels die de gemeente heeft opgesteld. Alternatieve locaties dienen zodoende aangedragen te worden door de respectievelijke eigenaren.

5f Panelen op bedrijven

Nog beter zou zijn om de hele industrie, bijvoorbeeld de Buitenvaart, te voorzien van zonnepanelen en ook de huizen en hier een subsidie aan koppelen. In de gemeente Hardenberg hebben ze dit alternatief al toegepast. Is vast op Europees niveau qua subsidies te overleggen.

Reactie gemeente

Zie hiervoor ook de reactie op de zonneladder onder zienswijze 1a en zienswijze 5e.

5g Toepassing zonnepanelen

Wat ook een overweging waard is, is het toepassen van zonnepanelen in lantaarnpalen en geluidswallen.

Reactie gemeente

Hoewel de toepassing van zonnepanelen in lantaarnpalen zeker een interessante suggestie is kan deze niet vergeleken worden met de opbrengst van een zonne-park. Zodoende is deze hier niet relevant.

Ten aanzien van geluidswallen verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 5e.

5h Subsidies

Indiener begrijpt dat Hoogeveen subsidies toegewezen kan krijgen als zij in zee gaan met energieleveranciers, en boeren die hun land beschikbaar stellen. Dit zijn alleen zulke beroerde plekken. Zoals deze aan de Hollandscheveldse Opgaande, een leuke straat om aan te wonen. Wil iemand van de gemeenteraad zulke foeilelijke zonnepanelen in hun achtertuin. Indiener denkt het niet. Indiener legt liever het eigen dak vol.

Reactie gemeente

Ten aanzien van subsidies verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 3b.

Voor de locatiekeuze wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 1b.

De rest van de zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.

5i Schaarste grond

Wij als inwoners van gemeente Hoogeveen hebben een tekort aan betaalbare woonhuizen, een schreeuwend gebrek aan zou ik zeggen, waarom daar niet op focussen, en de nieuw te bouwen huizen duurzaam maken. Als er goede landbouwgrond vrijgemaakt kan worden voor zonnepanelen dan ook voor woningen.

Reactie gemeente

Voor het gemeentelijk beleid ten aanzien van zonnepanelen verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1a en 1b.

Tevens wijzen wij erop dat in het afwegingskader is opgenomen dat de vergunningen worden afgegeven voor een periode van 25 jaar. Dit houdt in dat het zonnepark na 25 jaar

afgebroken dient te worden en dat de grond in de oorspronkelijke staat dient te worden teruggebracht. Om deze reden wordt ook met een omgevingsvergunning gewerkt en niet met een bestemmingsplanwijziging. De onderliggende bestemming blijft zodoende van kracht. Dat is agrarische grond.

5j Lange termijnvisie

Indiener ontkomt niet aan de gedachte dat de gemeente weer een ad hoc actie uitvoert. Niet een lange termijnvisie. Wij hebben geld nodig en dit zonnepark levert ons geld op, dus....

Reactie gemeente

Voor het gemeentelijk beleid met betrekking tot zonneparken wordt verwezen naar de reactie op de zienswijzen 1a en 1b.

5k Opofferen natuurgebied

Het is een natuurgebied en een vogelgebied of een vogel strook, moeten wij dit opofferen voor zonnepanelen? Er gaat al veel natuur verloren.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

5l onevenredig verdeling lasten

De lusten van het zonnepark liggen bij 1 persoon [initiatiefnemer] en de lasten liggen bij alle omwonenden en de natuur die aangetast wordt. Dit is onevenredig.

Reactie gemeente

Deze zienswijze nemen wij voor kennisgeving aan.

Ten aanzien van de natuur verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1b.

Zienswijze 6

6a Verlies vrij uitzicht

Indieners geven aan hun woning te hebben gekocht in 2017 vanwege de unieke ligging. Zij hebben vrij uitzicht op het open gebied wat ligt tussen de Hollandscheveldse Opgaande, Riegshoogtendijk en Langedijk. Mocht de omgevingsvergunning worden verleend, dan zal het uitzicht industrieel worden. Ondanks een strook van groen rondom het zonnepark, kan het zicht op het zonnepark nooit volledig worden weggenomen. Op de website van de initiatiefnemer staat ook 'de locatie wordt niet dichtgezet met beplanting'. Bovendien staat in de plannen dat het zuidelijke stuk van de westzijde geen groenstrook heeft, het stuk onder de bomen. Dat is juist waar indiener rechtstreeks zicht op hebben en ook nog eens de trafo's komen te staan. De trafo's die hoger zouden worden dan de toegestane 1.80 meter. Het zicht tot aan de Riegshoogtendijk zal dan ook volledig wegvallen en maakt plaats voor industrie.

Reactie gemeente

Voor het verlies van uitzicht verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1f.

Ten aanzien van de genoemde trafo's verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 4c.

6b Overlast

Indieners hebben bewust gekozen voor een omgeving met veel rust en weinig omgevingslawaai, vanwege hoog sensitiviteit van meerdere personen uit het gezin. Door het plaatsen van een zonnepark met omvormers en transformatorhuisjes is er een groot risico dat het geluid wat deze apparatuur maakt te horen is op hun perceel, met name door wind draagt het geluid ver. Zo blijkt ook uit het Integraal advies door het Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe dat er 'nagenoeg geen kans op hinder is' en 'waarschijnlijk kan een goed woon- en leefklimaat gewaarborgd worden'. Dit geeft dus aan dat er geen garantie is voor omwonenden voor geen geluidshinder. In datzelfde adviesrapport staat ook

dat het van grootst belang is dat het geluid wat geproduceerd wordt niet waarneembaar moet zijn bij woningen. Aangezien hier geen garantie voor is, lijkt dit een zeer onwenselijke situatie. Ook nog eens in een open agrarisch gebied, waar het geluid ver kan dragen. Indieners maken zich erg zorgen over de overlast die ze hierdoor zullen ervaren en de impact ervan op hun leven.

Reactie gemeente

Naar aanleiding van de zienswijzen heeft initiatiefnemer gesproken met omwonenden over omtrent het geluid. Hiervoor wij naar de reactie onder 1d. Zoals reeds aangegeven is het plan aangepast.

6c Fietsveiligheid

De fietsveiligheid aan de Langedijk is juist aangepakt en verhoogd door het aanleggen van de Hollandschedijk met de landbouwsluizen. Door het plaatsen van het zonnepark neemt de activiteit op deze weg alleen maar weer toe (enkele tientallen keer per jaar staat er in de plannen, nu slechts enkele malen) en zorgt voor meer onveiligheid op de Langedijk. Dit strookt niet met elkaar.

Reactie gemeente

Door de komst van het zonnepark zullen de verkeersactiviteiten van en naar het perceel veranderen. Er zal geen mestvervoer naar het perceel nodig zijn en ook zullen er geen trekkers rijden om het land daar te bewerken. Het aantal verkeersbewegingen naar het agrarisch perceel zal daarmee min of meer uitwisselbaar zijn met dat van een zonnepark. Daarnaast zal het type vervoer dat voor het onderhoud van het zonnepark wordt gebruikt over het algemeen vooral bestaan uit auto's en busjes. De fietsveiligheid zal er niet op achteruit gaan.

6d Verzoek om verplaatsing trafo's

Indieners geven aan dat indien de vergunning wel verleend wordt zij willen verzoeken dat de trafo's nog verder van de woning afkomen en aan de kant van de Hollandschedijk komen, in overeenstemming met het afwegingskader zonne-energie. Ook willen indieners geen zicht op dit industriegebied en verwachten dan ook dat de westelijke groenstrook doorgetrokken wordt zodat er totaal geen zicht is op het park.

Reactie gemeente

Zoals ook in de reactie onder 1d en 6b is aangegeven zijn initiatiefnemer en omwonenden met elkaar in gesprek gegaan over de zorgen omtrent geluidsoverlast. Gebleken is dat het niet zozeer de trafo's zijn maar de omvormers die mogelijk voor overlast kunnen zorgen. Hoewel geluidstechnisch reeds ruim de juiste afstanden tot de dichtstbijzijnde woningen wordt aangehouden hebben initiatiefnemers ervoor gekozen om de omvormers naar de andere zijde van het plangebied te verplaatsen. Daarmee is de afstand maximaal en voldoet het plan ruim aan de voorgeschreven afstand van 30 meter.

Zienswijze 7

7a Verlies karakteristiek landschap

Indiener geeft aan dat met de vestiging van het zonnepark een karakteristiek stuk (landbouw) gebied verloren gaat. De typische kenmerken van het landschap (sloten/ruim zicht/landelijk karakter) zal met de komst van dit zonnepark verloren gaan. Grond dient niet gebruikt te worden voor een zonnepanelen park, maar voor landbouw en/of natuur. Nu lopen hier in de buurt nog diverse wildsoorten o.a. reeën/hazen, deze zullen met de komst van het park (nog) minder ruimte krijgen.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1a en 1b.

7b Niet in landelijk gebied

Zonnepanelen moeten op gebouwen/daken geplaatst worden en niet in landelijk gebied. Mocht deze ondernemer zonnepanelen willen plaatsen dan dient dat in de eigen achtertuin te zijn.

Reactie gemeente

Voor de locatiekeuze wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 1a en 1b.

Zienswijze 8

8a Zonneladder

Zonne-energie moet eerst opgewerkt worden op daken en lege industriegebieden of langs spoor- en autowegen. In het afwegingskader zonne-energie van de gemeente Hoogeveen staat ook de zonneladder, landbouwgrond wordt pas op de laatste plaats genoemd, eerst daken en binnen bebouwd gebied. De provincie Drenthe en de overheid hanteren dezelfde zonneladder. Laat de gemeente dan ook eerst daken en industrieterreinen gebruiken voordat landbouwgrond opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Voor toetsing aan de zonneladder verwijzen wij naar de reactie onder 1a.

8b Verlies kostbaar natuurgebied en landbouwgrond.

Het perceel wordt nu veel gebruikt door wilde dieren zoals reeën, dassen en weidevogels. Door het plaatsen van een zonnepark wordt dit leven ernstig verstoord. Zonne-energie opwekken moet goed voor de natuur zijn maar niet als er kostbare natuurgebied en landbouwgrond voor opgeofferd wordt.

Reactie gemeente

Ten aanzien van de locatiekeuze en verstoring natuurlijke habitat verwijzen wij naar de reactie op zienswijze 1a en 1b.

8c Waardedaling

Daar komt bij dat de WOZ-waarde van de huizen van de omwonenden lager zal worden. Dus naast verlies van woonplezier zijn er ook nadelige financiële gevolgen voor omwonenden en gemeente. En dat terwijl er een eerlijker alternatief is waarbij degene die de lusten krijgt ook de lasten draagt.

Reactie gemeente

Voor planschade verwijzen wij naar de reactie op de zienswijze 1c.

8d Gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens.

Indieners maken zich zorgen over gezondheid, schittering, geluidsoverlast, impact van straling op dier en mens.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1d.

8e Agrarische bestemming

De gevraagde omgevingsvergunning (industrie, een zonnepark) is niet waar dit stuk land voor bedoeld is, namelijk een agrarische bestemming.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1e.

8f Landelijk wonen

Woon-en leefklimaat wordt ernstig aangetast, woonplezier wordt minder, je kiest immers bewust om landelijk te wonen.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1f.

8g Open landschap

Bewuste perceel valt onder de noemer openlandschap zoals omschreven in toenmalige bestemmingsplan wijziging industrieterrein Buitenvaart.

Reactie gemeente

De locatie van het beoogde zonnepark aan de Langedijk ligt in het gebied "Hollandsche Wijken", waarover het bestemmingsplan Buitenvaart II zegt dat het behoud van openheid voorop staat. Het bestemmingsplan zegt niets over de (on)mogelijkheden voor het realiseren van zonneparken. Dit wordt beoordeeld aan de hand van het Afwegingskader zonne-energie Hoogeveen. Hierin staat beschreven waar en op welke wijze de gemeente bereid is medewerking te verlenen aan zonneparken die vrij liggen in het buitengebied. In dit afwegingskader staan ook de voorwaarden en richtlijnen voor inpassing van zonneparken in het landschap van het veengebied, zoals de Hollandsche Wijken, omschreven. In de veengebieden staat de openheid centraal. Uitgangspunt is daarom ook dat er vrij zicht over het veld mogelijk moet blijven waarbij de horizon gezien kan worden. Een zonnepark zal zichtbaar zijn vanuit de omgeving. Om die reden zijn opstellingen tot maximaal 1,8 meter hoog toegestaan en dient er een logisch, gestructureerd patroon van panelen te worden gemaakt. De randen van de panelenvelden zijn afgestemd op de lijnen in het landschap. Daarbij wordt vastgehouden aan bestaande perceelsgrenzen en verkaveling. De impact op het open agrarisch gebied is beperkt:

- *De hoogte van de panelen, de afschermende beplanting en de hekwerken komen niet boven 1,8 meter. Zeker van enige afstand is de impact op de openheid van het landschap daarom beperkt.*
- *Vanaf de zuidzijde is de openheid onderbroken door de bestaande bomen langs de Langedijk.*
- *Vanaf de westzijde door de grondwal langs de Hollandschedijk.*

In paragraaf 2.3.3 van de ruimtelijke onderbouwing bij de omgevingsvergunning staat nader omschreven waaraan het zonnepark moet voldoen. In alle gevallen is een goede landschappelijke inpassing van groot belang. De manier waarop dat moet gebeuren, is afhankelijk van het landschapstype. De inpassing is uitgewerkt in hoofdstuk 3 van genoemde onderbouwing.

Volgens het afwegingskader dat we daarvoor hebben opgesteld doet het beoogde zonnepark geen afbreuk aan het behoud van het open karakter van het landschap.

8h Aanvraag past niet

Overige landbouwpercelen vanaf Langedijk 51 (voorlopig adres) mogen geen houtige gewassen telen, c.q. tunnelkassen plaatsen etc., beoogde aanvraag past geheel niet in dit kader.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1e en 8g.

8i Industrieterrein

Ten zuiden van de Hollandschedijk is meer dan voldoende industrieterrein beschikbaar om komende 25 jaar te gebruiken voor beoogde doel.

Reactie gemeente

Hiervoor verwijzen wij naar de reactie onder zienswijze 1b en 5e.